

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора юридичних наук, професора Лоскутова Тимура Олександровича
на дисертаційне дослідження Козаченко Артема Олександровича
на тему «Кримінально-процесуальна діяльність прокурора в
кримінальному провадженні щодо окремої категорії осіб», поданого до
захисту у спеціалізовану вчену раду Національної академії внутрішніх
справ на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право»
за спеціальністю 081 «Право»

Ступінь актуальності обраної теми обумовлюється важливим значенням кримінальної процесуальної діяльності прокурора для вирішення завдань та досягнення мети кримінального провадження щодо окремої категорії осіб. Прокурор як основний суб'єкт сторони обвинувачення відповідає за підготовку досудового обвинувачення та підтримку в суді публічного обвинувачення у кримінальному провадженні щодо окремої категорії осіб. Ця категорія кримінального провадження вимагає від прокурора додаткових процесуальних зусиль у зв'язку з необхідністю забезпечення процесуальних гарантій особам, які користуються певним процесуальним імунітетом у перебігу кримінальної процесуальної діяльності.

Разом з тим, прокурор має забезпечувати швидке, повне та неупереджене розслідування та судовий розгляд кримінального провадження щодо окремої категорії осіб. Для притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які користуються процесуальною недоторканістю прокурору потрібно довести їхню винуватість у вчиненні кримінального правопорушення поза розумним сумнівом. Виконання цього завдання ускладнюється тим, що правове регулювання кримінальної процесуальної діяльності прокурора в кримінальному провадженні щодо окремої категорії осіб є недосконалим, що негативно позначається на ефективності всього досудового розслідування та судового розгляду кримінального провадження щодо окремої категорії осіб. Тому дисертаційне дослідження Козаченко А.О. «Кримінально-процесуальна діяльність прокурора в кримінальному

провадженні щодо окремої категорії осіб» є актуальним для розвитку теорії та практики кримінального процесу.

На сьогодні, переважна більшість проведених наукових досліджень щодо кримінально-процесуальної діяльності прокурора в кримінальному провадженні щодо окремої категорії осіб, здійснено на підставі процесуальних норм, які втратили чинність, тому вказаний напрям наукового дослідження не може не бути актуальним, зокрема, в умовах дії правового режиму воєнного стану.

Саме тому дисертаційне дослідження є не лише актуальним та своєчасним, а й надзвичайно корисним для наукової спільноти та нормотворців зокрема, оскільки в ньому вирішуються питання формування оновленої праксеологічної моделі кримінально-процесуальної діяльності прокурора в кримінальних провадженнях щодо окремої категорії осіб, перелік яких передбачено в ст. 480 КПК України.

Робота характеризується системним підходом до предмету дослідження. Окреслені завдання дослідження відповідають його загальній меті, яка полягає в тому, щоб розробити та обґрунтувати положення теоретичного і практичного спрямування, що поєднані з кримінально-процесуальною діяльністю прокурора в кримінальному провадженні щодо окремої категорії осіб, а також формулювання науково обґрунтованих пропозицій та рекомендацій з удосконалення кримінального процесуального законодавства і практики його застосування в аспекті предмета дослідження.

У роботі теоретичні принципи поєднуються з практичними знаннями по обраній тематиці дослідження.

Дисертаційне дослідження узгоджується із правилами побудови та здійснення комплексних наукових пошуків, вироблених методологічною наукою та стандартами оформлення отриманих результатів у ході його проведення. Дисертант на належному рівні використовує низку прийомів і методів наукового пізнання, які характерні для наукових робіт, використання яких дозволило сформулювати пропозиції, спрямовані на реалізацію функції

процесуального керівництва під час проведення НСРД щодо окремої категорії осіб.

Методологія проведення досліджень окреслених проблем охоплює систему загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання (діалектичного, історико-юридичного, системного, порівняльно-правового, формально-логічного, соціологічного й статистичного), що у взаємозв'язку та взаємозалежності забезпечує всебічність, повноту й об'єктивність розслідування кримінальних правопорушень, вчинених окремою категорією осіб відповідно до ст. 480 КПК України, об'єктивність одержаних висновків, а також обґрунтованість удосконалення положень чинного кримінального процесуального законодавства України.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, які сформульовані в дисертації забезпечується широтою і різноманітністю опрацьованої джерельної бази, веденням коректної полеміки та в першу чергу вдалим використанням відомих наукових методів обґрунтування отриманих результатів, висновків і рекомендацій, які корелюються із визначеною метою та сформульованими завданнями. Дослідження здійснено на основі аналізу вітчизняних, положень законодавчої доктрини, судової практики а також чисельних публікацій теоретиків та практиків, обізнаних у колі досліджуваних питань. Методологічною основою дослідження слугувало використання провідних методів проведення наукових пошуків – загальнонаукових і спеціальних, які застосовують у юридичній науці (діалектичного, історико-юридичного, системного, порівняльно-правового, формально-логічного, соціологічного і статистичного).

Дисертантом опрацьовані дані вивчення 320 ухвал слідчих суддів та інших судових рішень, внесених до ЄРДР за період 2017–2023 років; зведені дані опитування 465 респондентів, з них 145 слідчих Національної поліції України, 230 прокурорів, 90 суддів Львівської, Житомирської, Київської, Одеської областей та м. Києва; матеріали вивчення прокурорської та судової

практики, що забезпечило обґрунтованість і достовірність сформульованих у дисертації наукових положень, висновків та пропозицій; власний досвід автора, набутий під час здійснення слідчої діяльності в органах МВС і Національної поліції України, ДБР.

Обґрунтованість отриманих результатів, висновків і пропозицій забезпечена широкою джерельною базою проведеного дослідження, достатньою апробацією отриманих результатів.

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані в дисертації, відповідають вимогам, що ставляться до такого виду досліджень. Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, полягає в тому, що дисертація є одним із перших у вітчизняній юридичній науці комплексних досліджень теоретичних і практичних проблем кримінально-процесуальної діяльності прокурора в кримінальному провадженні щодо окремої категорії осіб, у якому на основі критичного опрацювання положень теорії кримінального процесу, аналізу правозастосовної практики сформульовано висновки, які дають змогу виконати низку завдань, пов'язаних із реалізацією прокурором його процесуальних повноважень. За результатами проведеного аналізу сформульовано наукові положення і висновки, запропоновані особисто дисертантом. Окремої уваги заслуговують такі: 1) вперше автором: запропоновано механізм реалізації кримінально-процесуальної діяльності прокурора в кримінальних провадженнях щодо окремої категорії осіб (ст. 480 КПК України) в умовах реформування кримінального процесуального законодавства й розширення категорій осіб (поява нових органів сектору безпеки), щодо яких застосовують порядок, передбачений главою 37 КПК України, спрямований на реалізацію функції процесуального керівництва, усебічне, повне й неупереджене дослідження всіх обставин кримінального провадження з гарантуванням забезпечення наданого процесуального імунітету таким особам на основі нормативного регулювання в КПК України повноважень спеціального прокурора – члена спеціальної тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України як процесуального керівника – учасника

кримінального провадження щодо окремої категорії осіб з боку сторони обвинувачення; 2) удосконалено: положення теорії кримінального процесу щодо характеру закріплених КПК України кримінально-процесуальних повноважень прокурора, які мають чітке обвинувальне спрямування та обґрунтовують обвинувачення, зокрема щодо окремої категорії осіб у досудовому провадженні; процедуру здійснення повідомлення про підозру особам, визначеним у ст. 480 КПК України, з огляду на положення ст. 276–279, глави 37 КПК України, а також відповідних законів, які комплексно визначають правову основу їхньої діяльності.

Достовірність отриманих теоретичних та практичних розробок визначається використанням широким спектром методів дослідження, детально продуманою програмою досліджень, належною емпіричною базою. Для тексту характерна цілісність і смислова завершеність.

Повнота викладення основних результатів дисертації в наукових виданнях. Дисертаційне дослідження виконано автором самостійно із використанням значної джерельної бази. Наукова робота є комплексною, системною та логічно побудованою. Сформульовані в дисертації висновки ґрунтуються на власних дослідженнях. Висновки до розділів та загальні висновки відповідають сутності розглянутих питань і відзначаються лаконічністю викладених думок. Дисертаційне дослідження виконане на високому теоретичному рівні, вивчено і проаналізовано значний обсяг матеріалів практики, робота містить ряд висновків і пропозицій обґрунтованих на основі особистих досліджень. При використанні для аргументації власних положень і висновків напрацювань інших учених обов'язково робились посилання.

Всебічне вивчення змісту дисертаційного дослідження Козаченко Артема Олександровича на тему «Кримінально-процесуальна діяльність прокурора в кримінальному провадженні щодо окремої категорії осіб» дає підстави зробити висновок про те, що за всіма формальними і змістовними

ознаками дисертація відповідає вимогам, що пред'являються до такого виду робіт.

Ознайомлення з дисертацією дозволяє зробити висновок про те, що А. О. Козаченко є сумлінним науковцем, який вміє логічно викладати та аналізувати теоретичний, практичний і законодавчий матеріал, формулювати виважені та узагальнені висновки, застосовувати різноманітні методи наукового пізнання.

Основні результати роботи відображено у восьми наукових публікаціях, серед яких чотири статті – у наукових фахових виданнях, визначених МОН України як фахові з юридичних наук та чотири тези доповідей, які оприлюднено на чотирьох міжнародних міжвідомчих науково-практичних конференціях.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації на практиці. Отримані результати дисертаційного дослідження А.О. Козаченка на тему «Кримінально-процесуальна діяльність прокурора в кримінальному провадженні щодо окремої категорії осіб» може бути рекомендовано для використання в освітньому процесі закладів вищої освіти юридичного профілю, у науково-дослідних розробках наукових установ, під час підготовки наукових публікацій та монографій, планування досліджень за цим напрямом.

Зміст та оформлення дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Структура дисертації грамотно побудована і логічно продумана та відповідає вимогам МОН та завданням, які поставив перед собою автор.

Правильно визначений план дисертаційного дослідження дозволив дисертанту комплексно та ґрунтовно опрацювати кримінально-процесуальну діяльність прокурора в кримінальному провадженні щодо окремої категорії осіб.

У вступі висвітлено обґрунтування вибору теми дослідження, визначено її актуальність, розкрито зв'язок роботи з науковими програмами, планами,

темами, сформульовано мету і завдання дослідження, об'єкт та предмет, методи дослідження, визначено наукову новизну очікуваних результатів дослідження, вказано на практичне значення отриманих результатів, розкрито апробацію матеріалів дисертації, визначено структуру та обсяг дисертації.

У розділі 1 «Теоретико-правові засади кримінально-процесуальної діяльності прокурора в кримінальних провадженнях щодо окремої категорії осіб» автором розглянуто стан наукового розроблення проблем кримінально-процесуальної діяльності прокурора в кримінальних провадженнях щодо окремої категорії осіб, методологію проведення досліджень кримінально-процесуальної діяльності прокурора в кримінальних провадженнях щодо окремої категорії осіб, прокурора як суб'єкта кримінально-процесуальної діяльності в кримінальних провадженнях щодо окремої категорії осіб.

Дисертантом визначено сучасний стан наукового дослідження проблем участі прокурора в кримінальних провадженнях щодо окремої категорії осіб. Встановлено, що зазначене питання, розпочинаючи із жовтня 2014 року (часу затвердження нової редакції Закону України «Про прокуратуру» та практики дії чинного КПК України) й донині, на рівні кандидатських і докторських дисертацій досліджено не повною мірою, що суттєво впливає на ефективність діяльності прокуратури за цим напрямом. Більшість наукових праць кримінального блоку присвячені спеціальностям: 12.00.09 – участі прокурора в кримінальному процесі з метою нагляду за законністю прийняття рішень органами досудового розслідування, виконання функцій процесуального керівника під час досудового розслідування та функції підтримання державного обвинувачення в суді, особливостям реалізації запобіжних функцій у процесі проведення оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування та судового розгляду кримінального провадження, а також визначенню шляхів їх реалізації в процесі нагляду за додержанням законів органами досудового розслідування та підрозділами, що здійснюють оперативно-розшукові заходи (Ю. П. Аленін, І. В. Гловюк, О. В. Капліна, Л. М. Лобойко, В. Т. Маляренко, О. Р. Михайленко, А. І. Палюх,

М. А. Погорецький, І. В. Рогатюк, О. С. Старенький, О. Ю. Татаров, О. В. Фараон, А. В. Шевчишен, О. Г. Шило, В. М. Юрчишин та ін.); 12.00.10 – проблемам виконання функцій органами прокуратури, зокрема координуючих і наглядових, а також міжнародній співпраці; 12.00.08 – кримінологічним та кримінально-виконавчим засадам запобігання кримінальним правопорушенням (Д. О. Супруненко, Ю. О. Новосад). В окремих монографічних дослідженнях розкрито питання інституту недоторканності певних категорій осіб у кримінальному процесі України (І. В. Бабій, С. Г. Волкотруб, І. С. Ганенко, Є. А. Котець, Д. А. Пеший, О. М. Посвистак, С. В. Свириденко, Х. М. Танривердієв).

А.О. Козаченко слушно наголошує, що кримінальне процесуальне дослідження передбачає наукову пізнавальну діяльність, належне проведення якої неможливе без обрання методологічної основи. Сформульовано методологічні засади дослідження кримінально-процесуальної діяльності прокурора в кримінальних провадженнях щодо окремої категорії осіб, тобто своєрідну матрицю чи систему координат, що визначає пошук певних прийомів, способів дослідження, необхідних для отримання відповідного результату, що ґрунтується не лише на обраних методах дослідження певної методологічної лінії, а й на визначених статистичних даних з їх науковим узагальненням, упорядкуванням, плануванням і системним підходом до дослідження окремих частин загальної теми, аналізом наукових і нормативно-правових джерел, передбачає формулювання висновків і розроблення пропозицій стосовно вдосконалення розслідування кримінальних правопорушень особами, які наділені недоторканністю, чинного кримінального процесуального законодавства України й практики його застосування, а також науково обґрунтованих заходів, спрямованих на підвищення результативності нагляду, що здійснює прокуратура як учасник кримінальних-процесуальних правовідносин, рівня ефективності її діяльності в досудовому розслідуванні загалом.

Автор справедливо зауважує, що кримінальні-процесуальні повноваження прокурора (ст. 36 КПК України) у кримінальних провадженнях щодо окремої категорії осіб (ст. 480 КПК України) спрямовані на забезпечення нагляду за додержанням законів усіма учасниками досудового розслідування, а також процесуального керівництва суб'єктами сторони обвинувачення (дізнавач, слідчий), які безпосередньо розслідують кримінальне правопорушення, учинене такими особами. Такими окремими повноваженнями КПК України наділив Генерального прокурора (виконувача обов'язків Генерального прокурора) у здійсненні досудового розслідування в таких кримінальних провадженнях, зокрема: внесення відомостей до ЄРДР (ч. 1 ст. 480-1, ч. 1 ст. 482-2 КПК України), письмове повідомлення про підозру (ч. 1 ст. 481 КПК України), погодження клопотання про дозвіл на затримання, обрання окремого запобіжного заходу, обшуку, а також про застосування інших заходів, що обмежують права та свободи цих осіб (ст. 482-2 КПК України).

У розділі 2 «Кримінально-процесуальна діяльність прокурора під час досудового розслідування в кримінальних провадженнях щодо окремої категорії осіб» дисертантом досліджено початок досудового розслідування щодо окремої категорії осіб, особливості повідомлення про підозру в кримінальних провадженнях щодо окремої категорії осіб, застосування заходів забезпечення кримінального провадження до окремої категорії осіб.

А.О. Козаченко правильно акцентує увагу на тому, що повідомлення про підозру в кримінальних провадженнях щодо окремої категорії осіб – додаткова спеціальна гарантія захисту осіб, щодо яких визначено особливий порядок кримінального провадження від необґрунтованого притягнення до кримінальної відповідальності, політичної репресії, примусового усунення від виконання своїх посадових або професійних обов'язків, передбачена главою 37 КПК України, яка встановлює вичерпний перелік суб'єктів, що мають право повідомляти їм про підозру в учиненні кримінального правопорушення (обов'язок покладається на Генерального прокурора

(виконувача обов'язків Генерального прокурора) або його заступника – ст. 481 КПК України) з метою уникнення формалізму, шляхом складання або підписання повідомлення про підозру, роз'яснення її суті, покладення обов'язку проникнути в суть підозри, не допустити порушень закону під час збирання доказів або мотивування процесуального документа, кваліфікації дії підозрюваного.

Дисертант вірно зазначає, що процесуальна діяльність прокурора щодо порядку повідомлення про підозру, а також порядку повідомлення про нову підозру або зміну раніше повідомленої підозри є обов'язковим етапом кримінального провадження на стадії досудового розслідування, єдиним та уніфікованим для застосування під час кримінального провадження і щодо осіб, визначених у ст. 480 КПК України, значення якої полягає у формулюванні підозри, початку притягнення особи до кримінальної відповідальності й відрахування строку досудового розслідування, визначенні загальних напрямів подальшого розслідування, виникненні кримінальних процесуальних правовідносин між державними органами, які здійснюють процесуальне керівництво і ведуть кримінальне провадження, та особою, якій повідомлено про підозру та яка містить такі складові: 1) встановлення підстав повідомлення про підозру (ч. 1 ст. 276 КПК України); 2) складання письмового повідомлення про підозру (ч. 1 ст. 277 КПК України); 3) вручення письмового повідомлення про підозру (ст. 278 КПК України); 4) повідомлення підозрюваному про його права (ст. 42 КПК України); 5) внесення прокурором даних до ЄРДР.

Слід підтримати позицію дисертанта про те, що застосування заходів забезпечення кримінального провадження здійснюється на основі погодженого клопотання на їх застосування з Генеральним прокурором ухвалою слідчого судді, крім тих, які можуть застосовуватися і без ухвали слідчого судді: законне затримання та затримання уповноваженою службовою особою (ст. 207, 208 КПК України); тимчасове вилучення майна (ст. 168); виклик слідчим, прокурором (ст. 133). Водночас привід,

затримання, обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою чи домашнього арешту можуть бути реалізовані лише в разі отримання згоди відповідного компетентного органу.

Автор на підставі аналізу Конституції України, КПК та Закону України «Про прокуратуру» констатує, що в цих нормативно-правових актах не передбачено окремого порядку застосування такого заходу забезпечення кримінального провадження, як відсторонення від посади працівника прокуратури.

А.О. Козаченко справедливо зауважує, що неможливість своєчасно вилучити речі чи документи через необхідність зазначення в клопотанні про тимчасовий доступ до речей і документів достатніх підстав вважати, що існує реальна загроза їх зміни або знищення, а також неоднозначність судової практики щодо розгляду клопотань про тимчасовий доступ до речей і документів призводить в окремих випадках до втрати потенційно важливих речей і документів, що можуть бути використані прокурором як докази для встановлення обставин у досудовому розслідуванні щодо окремої категорії осіб. Ураховуючи потребу в оперативності отримання таких даних, передбачена процедура їх отримання є громіздкою та фактично стоїть на заваді виконання завдань кримінального провадження щодо швидкого, повного та неупередженого розслідування, зокрема в інтересах підозрюваного. Тому доречно надати законодавчу можливість слідчим, прокурором здійснювати тимчасовий доступ до речей і документів у невідкладних випадках без ухвали слідчого судді на підставі ухвалені постанови шляхом внесення змін до ст. 159 КПК України.

У розділі 3 «Процесуальний порядок збирання прокурором доказів у кримінальних провадженнях щодо окремої категорії осіб» автором розкрито правову регламентацію кримінально-процесуальної діяльності прокурора в проведенні слідчих (розшукових) дій щодо окремої категорії осіб, реалізацію функції процесуального керівництва під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій щодо окремої категорії осіб.

Дисертант слушно зазначає, що кримінально-процесуальна діяльність прокурора, передбачена ст. 482-2 КПК України, передбачає слідчі й інші процесуальні дії, спрямовані на обмеження лише імунітету народного депутата, а тому правова регламентація проведення СРД щодо іншої окремої категорії осіб повинна бути детально регламентована відповідними нормами КПК України з урахуванням мети й підстав їх проведення.

Автор підкреслює, що проблемним практичним питанням, що виникає під час надання дозволу на проведення обшуку житла чи іншого володіння особи, зазначеного в ст. 480 КПК України, є законність його проведення на підставі ухвали слідчого судді. Обов'язковою складовою обґрунтування клопотання прокурора є наведення в ньому відомостей про те, що в інший спосіб неможливо отримати речі, документи або відомості, які можуть у них міститися. Водночас слідчий суддя відмовляє в задоволенні клопотання про обшук, якщо слідчий, прокурор не доведе, що за встановлених обставин обшук є найбільш доцільним та ефективним способом відшукування та вилучення речей і документів. Таке формулювання не відповідає п. 8 ч. 3 ст. 234 КПК України, який імперативно визначає обов'язок прокурора довести неможливість (а не доцільність й ефективність) отримати необхідні відомості в інший спосіб, ніж проведення обшуку.

А.О. Козаченко відмічає, що на прокурора як процесуального керівника покладено обов'язок здійснення процесуального контролю під час ініціювання проведення НСРД, які здійснюються за ухвалою слідчого судді. Водночас одним з головних важелів забезпечення законності під час прийняття такого рішення є право процесуального керівника погоджувати клопотання слідчого (детектива) на проведення НСРД. Причому прокурор перевіряє наявність підстав для проведення НСРД, викладених у клопотанні, обставин, які свідчать про неможливість отримання відомостей протиправної діяльності в інший спосіб.

Шляхом вивчення кримінально-процесуальної діяльності прокурора в кримінальних провадженнях щодо окремої категорії осіб у частині

проведення НСРД автор стверджує про наявність низки праксеологічних проблем, зокрема: недотримання прокурорами вимог ч. 2 ст. 248 КПК України під час складання, розгляду та подання клопотань про надання дозволу на проведення НСРД (28 %), що в деяких випадках зумовлено неможливістю отримання на момент такої діяльності доказів, які свідчать про необхідність проведення НСРД (25 %); відсутність законних можливостей проведення НСРД до постановлення ухвали слідчим суддею з метою безпосереднього переслідування особи, зазначеної в ст. 480 КПК України, який учинив тяжкий або особливо тяжкий злочин, або забезпечення збереження доказів його вчинення (9 %); недостатність обґрунтування подання прокурором необхідності проведення НСРД відповідно до ст. 246 КПК України та подальшого його процесуального порядку ознайомлення слідчим суддею (31 %); неоднозначність прокурорської практики в застосуванні положень ст. 250 КПК України (7 %).

На підставі проведеного дослідження дисертантом запропоновано зміни до норм КПК України.

Список використаних джерел містить 273 найменування.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача. Водночас дисертаційне дослідження А.О. Козаченка, як будь-яка по-справжньому творча праця, не позбавлене окремих вад і дискусійних положень. Тому загальна позитивна оцінка дисертації не виключає зауважень і побажань, які носять рекомендаційний характер і, сподіваюсь, будуть використані автором у подальших наукових дослідженнях.

В цілому позитивно оцінюючи зміст дисертації А.О. Козаченко, необхідно зазначити, що деякі положення дисертаційного дослідження викликають запитання, що може стати підґрунтям для наукової дискусії під час захисту дисертації. Такими є наступні положення дисертаційного дослідження.

1. Дискусійною є позиція автора щодо впровадження процесуального спеціального статусу прокурора – члена спеціальної тимчасової слідчої

комісії Верховної Ради України (стор. 21, 217), оскільки правове регулювання та реалізація вказаного процесуального статусу обумовлює ризик необ'єктивності, залежності прокурора та упереджене керівництво досудовим розслідуванням щодо окремої категорії осіб. У зв'язку з цим, під час публічного захисту було б цікаво почути позицію автора з цього приводу.

2. Підтримуючи дисертанта у тому, що чинна норма ст. 280-1 КПК України щодо особливостей початку досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених суддею Вищого антикорупційного суду, може негативно впливати на забезпечення невідкладності, швидкості та ефективності початку досудового розслідування (стор. 174), вважаємо, що будь яка норма стосовно правової регламентації початку досудового розслідування щодо окремої категорії осіб (у тому числі щодо судді Вищого антикорупційного суду) є зайвою у змісті предмета правового регулювання КПК України. Оскільки, по-перше, досудове розслідування може розпочинатися відносно невідомої особи, яка буде встановлюватися у ході досудового провадження; по-друге, сам по собі початок досудового розслідування ніяким чином не обмежує права і свободи окремої категорії осіб.

3. Додаткового пояснення потребує висновок автора, сформульований наступним чином: «Доведено, що здійснювати нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва зобов'язаний призначений прокурор (або група прокурорів), що не виключає їх права за посадою та можливості за бажанням бути внесеними до ЄРДР та здійснювати нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва» (стор. 176). Зокрема, викликає питання позиція дисертанта про те, що крім призначеного прокурора, який має обов'язок здійснювати нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва, може бути наявний прокурор (група

прокурорів), які можуть виконувати вказану функцію за своїм правом та бажанням?

4. На стор. 216 дисертації автор зазначає, що обрана ним тематика становить науковий інтерес за особливого режиму досудового розслідування в умовах воєнного стану. Цікаво почути позицію дисертанта щодо головних, на його думку, особливостей кримінально-процесуальної діяльності прокурора в кримінальному провадженні щодо окремої категорії осіб в умовах воєнного стану.

Вказані зауваження і побажання стосуються дискусійних питань, не впливають на високий теоретичний рівень дисертації, не піддають сумніву основні наукові результати, отримані здобувачем. На загальне позитивне враження від роботи вони не впливають, однак стимулюють до більш ґрунтовних подальших наукових пошуків.

Відсутність порушень академічної доброчесності. Під час вивчення дисертаційного дослідження, наукових публікацій автора фактів порушення академічної доброчесності не виявлено. Дисертація А.О. Козаченка є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації поставленим вимогам. Дисертаційне дослідження Козаченко Артема Олександровича на тему «Кримінально-процесуальна діяльність прокурора в кримінальному провадженні щодо окремої категорії осіб», представлене на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, у якому отримано науково обґрунтовані результати, що вирізняються новизною у розробленні та обґрунтуванні положень теоретичного і практичного спрямування, що поєднані з кримінально-процесуальною діяльністю прокурора в кримінальному провадженні щодо окремої категорії осіб, а також формулюванню науково обґрунтованих пропозицій та рекомендацій з удосконалення кримінального процесуального законодавства і практики його застосування в аспекті предмета дослідження, за своїм змістом відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам,

встановленим у Порядку підготовки здобувачів вищої освіти (наукових установах), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 року № 261 (із змінами і доповненнями від 3 квітня 2019 року № 283), наказу МОН України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 12 липня 2019 року) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор – Козаченко Артем Олександрович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент –
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри кримінально-правових дисциплін
факультету №2 КННІ
Донецького державного університету
внутрішніх справ

Тимур ЛОСКУТОВ

Підпис професора кафедри кримінально-правових дисциплін факультету №2 Криворізького навчально-наукового інституту Донецького державного університету внутрішніх справ, доктора юридичних наук, професора Лоскутова Тимура, засвідчую

Старший діловод ЕДІСД
КННІ ДонДУВС

Катерина ГОЛЯК